

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Samhällsutvecklingsenheten

BESLUT

1 (8)

2014-12-17

Dnr: 511-2627-14

Enligt sändlista

Beslut om utvidgat strandskydd i Håbo kommun, Uppsala län

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 7 kapitlet 14 § miljöbalken (MB), att utvidgat strandskydd i Håbo kommun ska gälla i den omfattning som anges nedan. Omfattningen beskrivs även i till beslutet hörande kartor.

- Lilla Ullfjärden – 300 meter på land, förutom i södra delen där utvidgat strandskydd går fram till E18, se karta 1, samt 300 meter i vatten
- Stora Ullfjärden – 300 meter på land och 300 meter i vatten
- Mälarens stränder samt öar i Mälaren – 300 meter på land, förutom vid Krägga-Stämsvik, Talltorp, Torresta, Hagviken-Getberget, Bålsta, Slottsskogen-Söderskogen och Lugnet, där generellt strandskydd om 100 meter istället gäller i enlighet med avgränsningar som framgår av bilagda kartor 1-2

Det utvidgade strandskyddet omfattar land- respektive vattenområden inom 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd, eller fram till den väg som angivits som avgränsning.

Länsstyrelsens beslut den 2 december 1994, diarienummer 231-571-93, upphör att gälla avseende de delar som rör utvidgat strandskydd i och med detta beslut.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

På 1950-talet tillkom den första strandlagen i Sverige. Lagen gav länsstyrelserna möjlighet att utpeka områden där strandskydd skulle gälla, i syfte att trygga tillgången till platser för bad och friluftsliv för allmänheten. Generellt strandskydd, på land och i vatten inom 100 meter från strandlinjen, infördes år 1975. Den 18 juni 1975 (diarienummer 11.123-1167-75) fattade Länsstyrelsen beslut om var strandskyddet i Uppsala län skulle vara utvidgat, generellt eller borttaget.

År 1994 tillkom syftet att bevara livsmiljöer för djur- och växtlivet, på land och i vatten. Den 2 december 1994 (diarienummer 231-571-93) fattade Länsstyrelsen ett nytt beslut för Håbo kommun. Även detta beslut reglerar var strandskyddet ska vara utvidgat, generellt eller borttaget.

Översyn av det utvidgade strandskyddet

Den 1 juli 2009 började nya bestämmelser om strandskydd att gälla. I övergångsbestämmelserna, punkt 3, till ändring av miljöbalken (2009:532) anges att strandskydd gäller efter den 31 december 2014 inom ett utvidgat strandskyddsområde endast om utvidgningen har beslutats med stöd av 7 kap. 14 § MB i dess nya lydelse. Detta innebär att äldre beslut om utvidgat strandskydd upphör att gälla vid utgången av år 2014, om inte länsstyrelsen dessförinnan har fattat nya beslut om var strandskyddet ska vara utvidgat.

Länsstyrelsen i Uppsala län påbörjade översynen av det utvidgade strandskyddet under våren 2012. Översynen har endast omfattat områden som sedan tidigare har utvidgat strandskydd. Syftet med översynen var att utreda och besluta om områden som redan omfattas av utvidgat strandskydd även ska göra det efter år 2014. För de områden där Länsstyrelsen bedömer att det inte finns motiv för att utvidga strandskyddet upphävs beslutet och endast generellt strandskydd inom 100 meter från strandlinjen kommer att gälla.

Översynen omfattar inte områden ska undantas från generellt strandskydd, utan där fortsätter Länsstyrelsens beslut från 1994 att gälla.

Länsstyrelsen träffade representanter för Håbo kommun vid ett möte den 14 maj 2012. Länsstyrelsen informerade om det pågående arbetet med att se över det utvidgade strandskyddet och efterfrågade underlagsmaterial från kommunen.

Kommunen, myndigheter, organisationer, markägare och innehavare av särskild rätt till mark har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut. Delgivning av förslaget till beslut har skett genom kungörelse i länets ortstidningar och Post- och inrikes tidningar. Förslaget har under remisstiden funnits tillgängligt på Länsstyrelsen Uppsala län samt på Länsstyrelsens hemsida.

Inkomna synpunkter och Länsstyrelsens bemötande av synpunkter har sammanställts i en samrådsredogörelse. Samrådsredogörelsen samt yttrandena i sin helhet finns att ta del av på Länsstyrelsen. Efter samrådet har Länsstyrelsen undantagit ytterligare fem områden vid Mälaren från beslut om utvidgat strandskydd. Det gäller exploaterade områden vid Talltorp, Torresta och Getberget samt på Skohalvön Slotsskogen-Söderskogen och Lugnet. De områden vid Krägga och Bålsta som inte ska omfattas av utvidgat strandskydd har utökats jämfört med samrådsförslaget. Motiveringen till vilka områden som ska omfattas av utvidgat strandskydd har utvecklats och förtydligats.

Motiv till beslut

Tillämpliga bestämmelser

Generellt strandskydd gäller inom 100 meter från strandlinjen, på land och i vatten, vid normalt medelvattenstånd. Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Strandskyddets syften är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

I propositionen Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden (2008/09:119) sid. 99 framgår att beslut om utvidgat strandskydd ska grundas på hänsyn till berörda områdens värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Beslut om utvidgat strandskydd kan komma att avse:

1. områden som omfattas av annat områdesskydd, t.ex. naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. riksintresseområden enligt 3 kap. 6 § andra stycket och 4 kap. 2–8 §§ MB som är relevanta för strandskyddet,
3. kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. tätortsnära strövområden, eller
7. ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Länsstyrelsens allmänna överväganden angående utvidgat strandskydd

Länsstyrelsen har utgått från de ovan redovisade punkterna vid bedömningen av vilka områden som ska omfattas av utvidgat strandskydd. Områdesskydd, som har beaktats, är bland annat naturreservat, Natura 2000-områden och djur- och växtskyddsområden. Även ekologiskt känsliga och värdefulla områden som inte omfattas av områdesskydd kan behöva skyddas genom utvidgat strandskydd. Vissa djurarter, exempelvis vissa fåglar, är störningskänsliga. Det räcker därför inte att deras habitat inte exploateras, utan de har även behov av en oexploaterad buffertzona runt habitatet.

Länsstyrelsen lägger stor vikt vid de områden som är av riksintresse enligt 4 kap. MB, då de är utpekade direkt i miljöbalken. Dessa områden är i sin helhet av riksintresse på grund av sina natur- och kulturvärden. Även de områden som pekats ut som riksintressen för friluftsliv, naturvård eller kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB kan behöva det skydd som ett utvidgat strandskydd innebär. Utvidgat strandskydd kan bidra till att säkerställa riksintresseområdenas värden, då de värden som riksintressena ska skydda i många fall är kopplade till strandområden. Tätortsnära strövområden har en särskilt stor betydelse för friluftslivet, eftersom de ofta är lättillgängliga för många människor och därmed är, eller har potential att bli, välbesökta.

Strandskyddets syften är långsiktiga, varför Länsstyrelsen både har beaktat nuvarande värden och vilken potential olika områden har att bli värdefulla i framtiden. Håbo kommun är en del av regionen Östra Mellansverige. I denna region väntas befolkningen öka kraftigt under kommande decennier. Detta medför ökad efterfrågan på mark att bebygga, samtidigt som efterfrågan på områden för ostört friluftsliv också väntas öka i de värdefullaste områdena för friluftsliv.

För allmänhetens tillgång till attraktiva områden med rekreativa värden i form av natur- och kulturvärden är sammanhängande områden av betydelse. Friluftslivets upplevelsevärden har ofta koppling till bruket av och variationen i kulturlandskapet och till hur långt det är till bebyggda områden. Den som vandrar längs stranden eller färdas på vattnet i båt eller med långfärdsskridskor får en

annan, mer rofylld, upplevelse om exploaterade områden ligger 300 meter från strandlinjen än om avståndet är 100 meter.

Strandskyddet har betydelse för arbetet med att uppfylla flera av de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen. Utvidgat strandskydd i Håbo kommun bidrar framförallt till att uppfylla miljömålen om god bebyggd miljö, levande sjöar och vattendrag, myllrande våtmarker, levande skogar, ett rikt odlingslandskap och ett rikt växt- och djurliv.

Länsstyrelsens motivering till vilka områden som ska omfattas av utvidgat strandskydd

Mälaren

Mälaren med öar och strandområden är utpekade som riksintresse i 4 kap. 2 § MB. De områden som anges i 4 kap. MB är i sin helhet av riksintresse på grund av sina höga natur- och kulturvärden. Vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön ska turismens och friluftslivets intressen särskilt beaktas.

Flera mindre områden vid Håbo kommuns Mälarstrand är av riksintresse för naturvärden enligt 3 kap. 6 § MB, skyddade som Natura 2000-områden och/eller naturreservat.

Mälarstränderna i Håbo kommun är varierande till sin karaktär. Exempel på miljöer som är värdefulla för växt- och djurlivet är strandnära våtmarker, hagmarker och områden med ädellövträd. Värdet för det rörliga friluftslivet är stort på grund av den variationsrika naturen och de sträckor av strandområdena som är oexploaterade. Vanliga friluftaktiviteter är vandring, utflykter, skridsko- och skidåkning, bär- och svampplockning, bad, fiske, båtliv och fågelskådning. Potentialen för att utveckla turism och friluftsliv bedöms som stor. Med en ökande befolkning både i Håbo kommun och i omgivande region kommer sannolikt efterfrågan på attraktiva friluftsområden att öka. Därför är det viktigt att skydda de delar av Mälarens stränder som är oexploaterade eller glest exploaterade.

Vid Ekolsundsviken mellan kommungränsen och E18 finns, i trakten kring Segersta, områden med lundmarker med grova ädellövträd och öppna ängsmarker, med höga botaniska värden och ett rikt fågelliv. Längre söderut dominerar skogsmark, som bitvis sluttar brant mot Mälaren.

Mellan Krägga och Lastberget domineras det strandnära området av skogsmark. På sträckan finns flera områden med förekomst av grova ädellövträd och lundvegetation. Djurlivet, bland annat fågellivet, är rikt. Även värdet för friluftslivet är högt, med möjligheter till bland annat promenader och bad. Vid Lastberget finns en fin utsiktsplats.

I naturreservatet och Natura 2000-området Kalmarnäslandet finns huvudsakligen barrskog med inslag av grova ekar och lindar. Här finns gott om insekter och växter som är beroende av död ved samt ett rikt fågelliv. I reservatet finns även höga värden för friluftslivet i form av strövmöjligheter och utsiktsplatser.

Söder om Bålsta, mellan Talltorp och Granbacken finns flera planlagda och exploaterade områden. Där bedömer Länsstyrelsen att det inte är motiverat att utvidga strandskyddet. Mellan dessa områden finns ingen eller gles exploatering. Skogsmark dominerar, men vid Frösundaviken finns öppen mark och i viken en småbåtshamn. Mellan Talltorp och Torresta finns en iordningställd naturstig. Motivet till att utvidga strandskyddet i området söder om Bålsta är framförallt områdenas värden och långsiktiga potential som tätortsnära ströv- och rekreationsområde.

Strandområdet vid Ryssvikens västra strand domineras åker- och betesmark med en del mindre ädellövträdsbestånd. Närmast stranden finns en strandäng med högt naturvärde enligt Naturvårdsverkets våtmarksinventering. Här finns ett rikt fågelliv. Ryssvikens nordvästra strand utgörs av en brant barrskogsbevuxen sluttning. Här finns ett källpåverkat kalkkärr med rik kryptogam- och kärlväxtflora.

Mellan torpet Tre Hus och Bälsundaviken är strandområdet omväxlande med öppna åkerområden, trädbevuxna kullar och flacka sankängar, samt områden med ädellövträd och rik örtflora. Vid Bälsundaviken finns områden med sankängar, vassområden och ett rikt fågelliv.

Biskops-Arnö är utpekad som riksintresse för naturvärden och delar av ön är Natura 2000-område. Här finns ett ädellövrikt herrgårdslandskap. Naturen är varierad med bland annat lundpartier, torrbackspartier och hagmarker. Värdena är mycket höga för både djur- och växtlivet och friluftslivet.

På västra sidan av Skohalvön finns mestadels barrskog, söder om Lugnet med inslag av ädellövträd. Tack vare de åsar som sträcker sig längs stranden och en hög förkastningsbrant finns flera fina utsiktspunkter. Både söder och norr om Lugnet är skogarna strövvänliga. Badplatser finns på Sandreveln och vid campingplatsen vid Sånka.

På norra delen av Skohalvön finns naturreservatet och Natura 2000-området Sandhagen, en gammelskog som tidigare varit betad. Här finns många tallar på 100-150 år, men vissa träd är ända från 1700-talet. Området har höga värden framförallt för djur- och växtlivet. Inom naturreservaten Skokloster och Arnöhuvud är strandskyddet upphävt.

Skokloster slott är ett välbesökt turistmål och omgivningarna har mycket höga värden för friluftslivet, både för närboende och för turister. Runt slottet finns en park med en fruktträdgård och lindallé som delvis planterades redan på 1600-talet. Omgivningen består av ett jordbrukslandskap med inslag av skog.

Söder om Söderskogen finns ett skogsområde med mycket död ved och en värdefull kryptogamflora. Längre söderut finns den vassrika viken Bondkroken som är av högt värde för fågellivet.

De områden som har förlorat sin betydelse för strandskyddets syften på grund av omfattande och/eller tät exploatering ska inte omfattas av utvidgat strandskydd. Länsstyrelsen bedömer att strandskyddet inte ska vara utvidgat vid Krägga-

Stämsvik, Talltorp, Torresta, Hagviken-Getberget, Bålsta, Slottsskogen-Söderskogen och Lugnet.

I vattenområdet bedömer Länsstyrelsen att generellt strandskydd om 100 meter ska gälla. De största strandskyddsvärdena i vattnet finns på grunt vatten och nära stränderna. Naturvärden på djupare vatten är även mindre kända. Exploateringstrycket i och på vatten mer än 100 meter från strandlinjen är generellt sett litet.

På grund av de värdena för friluftslivet och djur- och växtlivet som finns vid Mälaren bedömer Länsstyrelsen att strandskyddet ska vara utvidgat till 300 meter på land i den omfattning som redovisas på bilagda kartor 1-2.

Lilla Ullfjärden

Lilla Ullfjärden är limnologiskt intressant. Sjön är förhållandevis djup och har få synliga tillflöden. Troligtvis kommer det mesta vattnet i form av grundvatten ifrån åsen längs den västra stranden. Det gör att vattnet är klart, kalkrikt, fosforfattigt och med ett pH-värde på omkring 8. Detta ger upphov till en rik och unik organismvärld med bl.a. relikta ishavskräftdjur, sällsynta växtplankton och alger samt en del mindre vanliga fiskarter. Västra stranden utgörs till stor del av barrskogsbevuxna åspartier. Här finns ett antal skyddsvärda arter t.ex. bombmurkla, backsippa samt en intressant, artrik insektsfauna. Sydväst om sjön finns en hel del bebyggelse.

Området är av riksintresse för naturvärden enligt 3 kap. 6 § MB samt av riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap. 2 § MB. Lilla Ullfjärden är utpekad som Natura 2000-område och sjön med omgivning har högsta klass i länets naturvårdsprogram. Den speciella vattenmiljön gör sjön extra känslig för yttre påverkan t.ex. i form av avloppsutsläpp. En del av åsen utgörs av naturreservatet Granåsen och på den norra stranden ligger naturreservatet Ekillåsen.

Lilla Ullfjärdens värden för friluftslivet ligger främst i det tätortsnära läget och att området trots det är relativt oexploaterat. Upplandsleden går längs större delen av åsen på den västra stranden.

På grund av den känsliga naturmiljön både på land och i vatten samt områdets betydelse för friluftslivet bedömer Länsstyrelsen att strandskyddet ska vara utvidgat till 300 meter på land och i vatten, dock ej längre än fram till E18, se karta 1.

Stora Ullfjärden

Stora Ullfjärden är limnologiskt intressant även om den inte har samma höga kvaliteter som Lilla Ullfjärden. Västra stranden utgörs till största delen av åspartier (Viåsen) samt i söder den opåverkade Ekillå ravin. I ravinens botten finns en bäck med flera små forsar och fall. Viåsen är delvis bevuxen av barrskog och här finns även en del fornminnen i form av runstenar och gravrösen. På åsen söder och väster om sjön finns ett antal skyddsvärda arter t.ex. bombmurkla och backsippa. I sjön finns den ovanliga och starkt hotade vattenväxten småsvalting. En del exploatering förekommer i området; mellan Ekillå kvarn och Viåsen finns en grustäkt och norr om sjön finns en plantskola.

Den södra delen av området är av riksintresse för naturvården enligt 3 kap. 6 § MB och hela sjön med omgivningar är av riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap. 2 § MB. Stora Ullfjärden är utpekad som Natura 2000-område. I söder finns naturreservatet Ekillaåsen som även har högsta klass i länets naturvårdsprogram. I samma program har Viåsen klass 3 (högt värde). Stora Ullfjärdens värden för friluftslivet ligger främst i det relativt tätortsnära läget och att området är relativt oexploaterat. Upplandsleden går längs större delen av åsen på den västra stranden. Inom Ekillaåsens naturreservat finns en badplats.

På grund av den känsliga naturmiljön både på land och i vatten samt områdets betydelse för friluftslivet bedömer Länsstyrelsen att strandskyddet ska vara utvidgat till 300 meter på land och i vatten.

Intresseavvägning

De områden som omfattas av detta beslut om utvidgat strandskydd har höga värden för allmänhetens tillgång till strandområden och/eller växt- och djurlivet. Enligt Länsstyrelsens bedömning behövs utvidgat strandskydd för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i dessa områden. Detta innebär vissa inskränkningar i enskildas rätt att använda mark, varför en intresseavvägning enligt 7 kap. 25 § MB ska göras. Länsstyrelsen bedömer att utvidgning av strandskydd enligt föreliggande beslut inte går längre än vad som krävs för att strandskyddets syften ska säkerställas.

Kungörelse

Länsstyrelsen beslutar, med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932), att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Beslutet ska föras in i länets författningssamling och kungöras i ortstidningar och i Post- och inrikes tidningar.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till **regeringen, Miljödepartementet**. Överklagandet ska vara skriftligt och undertecknat. Uppge också postadress och telefonnummer. Ange vilket beslut som överklagas, t ex genom att ange ärendets diarienummer. I överklagandet ska en redogörelse finnas för varför Länsstyrelsens beslut anses felaktigt och vilken ändring av beslutet som begärs. **Brevet ska lämnas/skickas till Länsstyrelsen**. Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen inom **tre veckor** från den dag beslutet kungjorts i ortstidning.

Upplysningar

I enlighet med 7 kap. 14 § MB gäller beslut om att utvidga strandskyddsområdet omedelbart, även om det överklagas. Detta innebär att beslutet ska tillämpas genast, om inte regeringen efter ett överklagande föreskriver annat.

För de områden som inte längre omfattas av utvidgat strandskydd till följd av detta beslut råder generellt strandskydd om 100 meter.

Beslutet ändrar Länsstyrelsens beslut från den 2 december 1994, dnr 231-571-93, endast avseende områden med utvidgat strandskydd.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

BESLUT

8 (8)

2014-12-17

Dnr: 511-2627-14

Inom områden som skyddas som naturreservat kan strandskyddet vara upphävt enligt särskilda beslut.

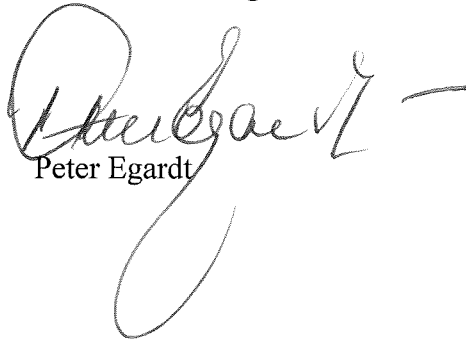
Inom detaljplanerade områden kan strandskyddet vara upphävt enligt en planbestämmelse (gäller endast detaljplaneärenden som påbörjats efter 1 juli 2009) eller enligt ett särskilt beslut. Planer som kommit in till Länsstyrelsen för fastställelseprövning före den 1 juli 1975 omfattas inte av strandskydd. Strandskydd gäller åter om en detaljplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan.

Inom de områden som omfattas av generellt eller utvidgat strandskydd tillämpas gällande strandskyddslagstiftning som främst regleras i 7 kap. 13-18h §§ MB. Här regleras möjligheten till dispens från strandskyddsbestämmelserna och kommunens möjlighet att i översiktsplaneringen peka ut områden som är lämpliga för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden). I 4 kap. 17 § plan- och bygglagen (2010:900) regleras kommunens möjlighet att upphäva strandskyddet vid detaljplanering.

Pågående markanvändning kan fortgå utan hinder av strandskyddet. Någon rätt till ersättning för fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till marken med anledning av ett beslut om utvidgat strandskydd föreligger inte (31 kap. 4 § MB).

Deltagare

Landshövding Peter Egardt har beslutat i detta ärende. Planhandläggare Johanna Boman har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också planhandläggare Åsa Blomster, länsarkitekt Eva Bergdahl, länsassessor Annika Israelsson och naturvårdshandläggare Urban Westerlind deltagit.

Peter Egardt

Johanna Boman

Bilagor

1. Översiktskarta och beslutskartor 1-2
2. Sändlista